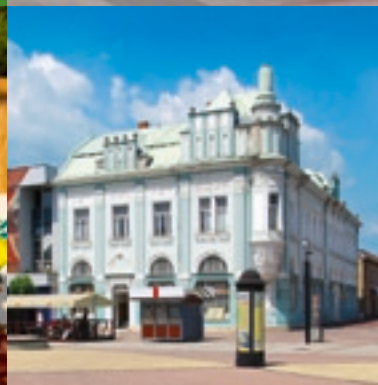
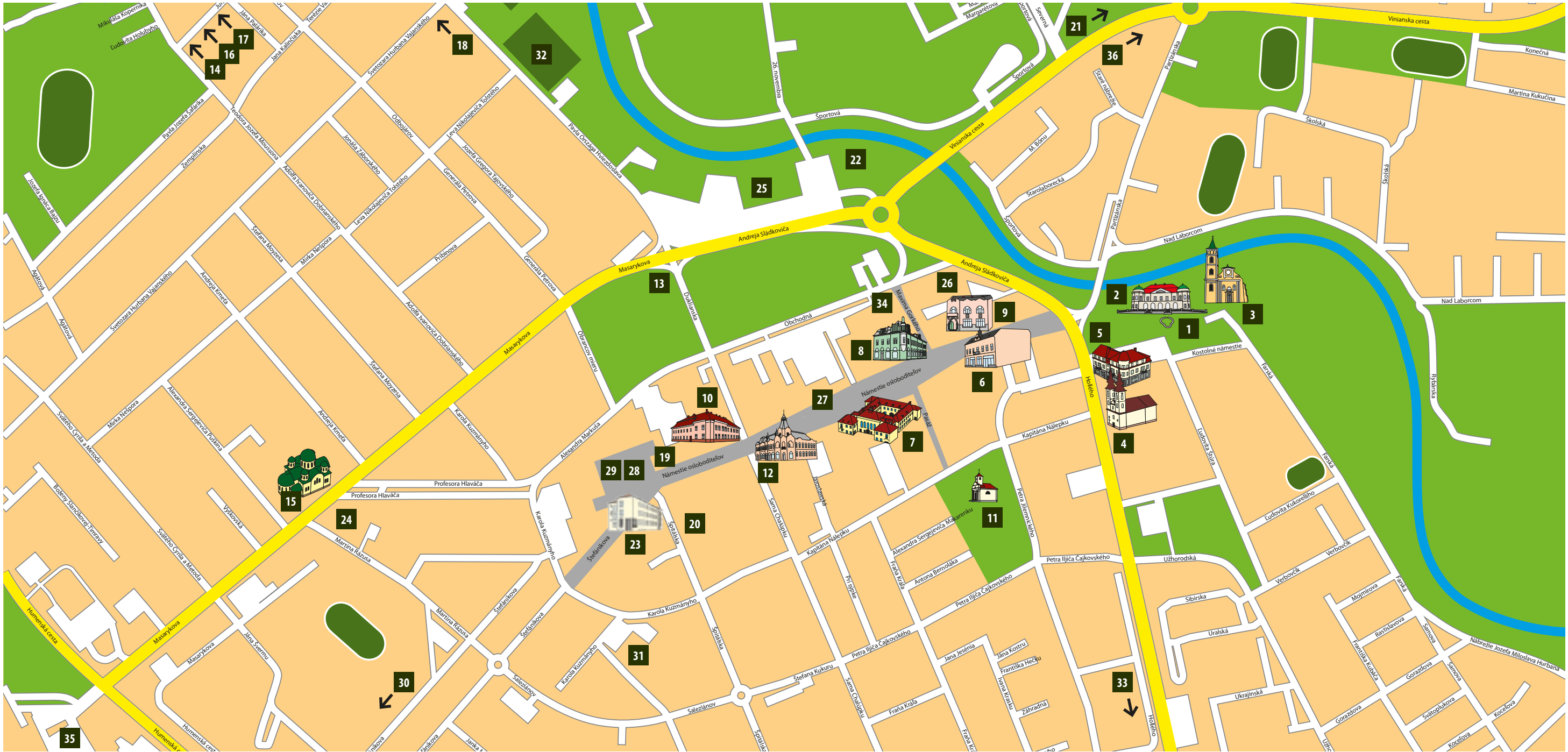

Mesto Michalovce – srdce Zemplína. Mesto, ktoré je nie len geograficky, ale aj spoločensky a historicky predurčené byť srdcom života na dolnom Zemplíne. Pozývame vás navštíviť historické pamiatky, zaujímavé podujatia a ochutnať typické jedlá nášho regiónu. Mesto Michalovce vás privíta s otvorenou náručou.

Dych minulosti vás ovanie, keď sa pristavíte pri zvyškoch kamennej rotundy, ktorá je v tesnej blízkosti barokovo – klasicistického kaštieľa, niekdajšieho sídla rodiny Sztárayovcov. Predstavíme vám najstaršie sakrálné stavby, ale aj bývalý hotel Zlatý býk, ktorý bol majetkom jedného z najbohatších Michalovčanov. Privítame vás v historickej budove radnice, ktorá už úctyhodných deväťdesiat rokov dominuje centru mesta, ale aj v ďalších pozoruhodných budovách z našej minulosti, ktoré sú dodnes ozdobou hlavného námestia. Nové kostoly, vynovené námestia, športoviská, administratívne či obchodné priestory sú tým novým, čo dotvára čaro v súčasnosti moderného a vyspelého mesta na brehu rieky Laborec. A pripravte sa aj na jazdu po zväčša vynovených mestských komunikáciách, ktoré sú prepletené zaujímavými okružnými križovatkami. V meste ich nájdete deväť, čo je často dôvodom k prívlastku – mesto kruhových objazdov.

Navštívte Michalovce počas niektorého z vychýrených jarmokov aby ste sami okúsili silu zážitkov, kedy celé mesto žije spevom, tancom, dobrým jedlom. Môžete si vyskúšať varenie kotlíkového gulášu, zmerať si sily na Podvihorlatskom maratóne, nadchýňať sa jazdeckými pretekmi v parkúrovom skákaní alebo obdivovať dvojkolesové tátoše na najväčšom zraze motocyklov v strednej Európe. Začiatok leta patrí nablýskaným veteránom a futbaloví nadšenci si prídu na svoje na nevšednom mládežníckom turnaji Michalovce Cup. Ak hľadáte originálne zážitky prídte k nám na Silvestra, kedy napoludnie súťažíme vo vystreľovaní zátok zo šumivého vína a sekt tečie prúdom. A Michalovia, pozor, pre vás osobitne máme nachystané podujatie Michalovce Michalom a Michaelám, kde je vstup špeciálne pre vás zdarma a navyše aj darček k tomu. Pripravili sme vám aj originálne recepty nášho regiónu, aby ste mohli spoznať chuť Zemplína aj u vás doma. Ale tie naozajstné, jedinečné pokrmy vám radi pripravíme keď navštívite naše mesto. Mesto mnohých tvárí a mesto viacerých prívlastkov – Michalovce – srdce Zemplína, mesto športu, mesto kruhových križovatiek, mesto folklóru, mesto motorizmu, mesto ekumenizmu. Pozývame vás na krátku prehliadku toho najlepšieho, čo môžete nájsť v našom meste, v meste Michalovce.

Tešíme sa na vás vždy v každom čase! Prídte, neoľutujete!

Viliam Zahorčák
primátor mesta Michalovce

Mesto Michalovce – srdce Zemplína. Mesto, ktoré je nie len geograficky, ale aj spoločensky a historicky predurčené byť srdcom života na dolnom Zemplíne. Pozývame vás navštíviť historické pamiatky, zaujímavé podujatia a ochutnať typické jedlá nášho regiónu. Mesto Michalovce vás privíta s otvorenou náručou.

Dych minulosti vás ovanie, keď sa pristavíte pri zvyškoch kamennej rotundy, ktorá je v tesnej blízkosti barokovo – klasicistického kaštieľa, niekdajšieho sídla rodiny Sztárayovcov. Predstavíme vám najstaršie sakrálné stavby, ale aj bývalý hotel Zlatý býk, ktorý bol majetkom jedného z najbohatších Michalovčanov. Privítame vás v historickej budove radnice, ktorá už úctyhodných deväťdesiat rokov dominuje centru mesta, ale aj v ďalších pozoruhodných budovách z našej minulosti, ktoré sú dodnes ozdobou hlavného námestia. Nové kostoly, vynovené námestia, športoviská, administratívne či obchodné priestory sú tým novým, čo dotvára čaro v súčasnosti moderného a vyspelého mesta na brehu rieky Laborec. A pripravte sa aj na jazdu po zväčša vynovených mestských komunikáciách,

ktoré sú prepletené zaujímavými okružnými križovatkami. V meste ich nájdete deväť, čo je často dôvodom k prívlastku – mesto kruhových objazdov.

Navštívte Michalovce počas niektorého z vychýrených jarmokov aby ste sami okúsili silu zážitkov, kedy celé mesto žije spevom, tancom, dobrým jedlom. Môžete si vyskúšať varenie kotlíkového gulášu, zmerať si sily na Podvihorlatskom maratóne, nadchýňať sa jazdeckými pretekmi v parkúrovom skákaní alebo obdivovať dvojkolesové tátoše na najväčšom zraze motocyklov v strednej Európe. Začiatok leta patrí nablýskaným veteránom a futbaloví nadšenci si prídu na svoje na nevšednom mládežníckom turnaji Michalovce Cup. Ak hľadáte originálne zážitky prídte k nám na Silvestra, kedy napoludnie súťažíme vo vystreľovaní zátok zo šumivého vína a sekt tečie prúdom. A Michalovia, pozor, pre vás osobitne máme nachystané podujatie Michalovce Michalom a Michaelám, kde je vstup špeciálne pre vás zdarma a navyše aj darček k tomu.

Pripravili sme vám aj originálne recepty nášho regiónu, aby ste mohli spoznať chuť Zemplína aj u vás doma. Ale tie naozajstné, jedinečné pokrmy vám radi pripravíme keď navštívite naše mesto. Mesto mnohých tvárí a mesto viacerých prívlastkov – Michalovce – srdce Zemplína, mesto športu, mesto kruhových križovatiek, mesto folklóru, mesto motorizmu, mesto ekumenizmu. Pozývame vás na krátku prehliadku toho najlepšieho, čo môžete nájsť v našom meste, v meste Michalovce.

Tešíme sa na vás vždy v každom čase! Prídte, neoľutujete!

Viliam Zahorčák
primátor mesta Michalovce

1 ROTUNDA Najstaršia sakrálna stavba na území Michaloviec – zakonzervované zvyšky kamennej rotundy s kruhovou loďou a podkovovitou apsidou – bola objavená a skúmaná v 70. rokoch 20. storočia, pričom jej datovanie kolíše medzi 9. a 12. storočím. Pri vchode, v interiéri, sa našla i kamenná platňa s doteraz nerozlúšteným nápisom.

2 KAŠTIEĽ Barokovo-klasicistický kaštieľ s prízemnými bočnými krídlami – bývalé šľachtické sídlo – slúži od roku 1957 pre potreby Zemplínskeho múzea. V jeho priestoroch sú umiestnené viaceré expozície. Areál ešte dopĺňa koniaren z 19. storočia, v blízkom parku je zasituovaný neskororenesančný objekt tzv. starého kaštieľa.

3 RÍMSKOKATOLÍCKY FARSKÝ KOSTOL NARODENIA PANNY MÁRIE V pôvodne gotickom stredovekom kostole, prestavanom v 18. storočí v barokovom slohu, sa do dnešných dní v chrámovej veži zachoval gotický zvon, v interiéri zas možno vidieť gotické pastofórium, neskororenesančný šľachtický epitaf, barokový oltár, pamätnú dosku z roku 1749, rokokovú kazateľnicu či patronátnu lavicu z 19. storočia.

4 GRÉCKOKATOLÍCKY FARSKÝ CHRÁM NARODENIA PRESVÄTEJ BOHORODIČKY Barokovo-klasicistický gréckokatolícky chrám bol úplne dostavaný podľa plánov tereziánskej stavebnej komory zrejme v roku 1787. Nad hlavným vstupom sa nachádza rokoková kartuša, kde vidno dvojhlavého orla s cisárskou korunou a nápisovú stuhu v cyrilike. Nástenné i stropné maľby interiéru, ako aj chrámový mobiliár pochádzajú z 20. storočia.

5 ROĽNÍCKY DOM Tento viacpodlažný objekt bol dokončený v druhej polovici 20. rokov 20. storočia (aj s pomocou roľníkov), následne sa tu nasťahovali viaceré inštitúcie, úzko späté s roľníctvom. Budovu však preslávil najmä „maliar zemplínskeho ľudu a slnka“ Teodor Jozef Mousson, ktorý mal v podkrovných priestoroch svoj umelecký ateliér.

6 BUDOVA ZLATÉHO BÝKA Poschodový hotel Zlatý býk dal v rokoch 1905 až 1906 postaviť Gabriel Strömpl – jeden z najbohatších Michalovčanov. V jeho rozsiahlych priestoroch sa nachádzala krčma, kaviareň s cukrárňou, reštaurácia, veľká sála (slúžila na rôzne účely), ubytovacia časť, rôzne iné miestnosti, bola tu aj terasa, garáže, autoopravovňa či čerpacia stanica.

1 ROTUNDA Najstaršia sakrálna stavba na území Michaloviec – zakonzervované zvyšky kamennej rotundy s kruhovou loďou a podkovovitou apsidou – bola objavená a skúmaná v 70. rokoch 20. storočia, pričom jej datovanie kolíše medzi 9. a 12. storočím. Pri vchode, v interiéri, sa našla i kamenná platňa s doteraz nerozlúšteným nápisom.

2 KAŠTIEĽ Barokovo-klasicistický kaštieľ s prízemnými bočnými krídlami – bývalé šľachtické sídlo – slúži od roku 1957 pre potreby Zemplínskeho múzea. V jeho priestoroch sú umiestnené viaceré expozície. Areál ešte dopĺňa koniaren z 19. storočia, v blízkom parku je zasituovaný neskororenesančný objekt tzv. starého kaštieľa.

3 RÍMSKOKATOLÍCKY FARSKÝ KOSTOL NARODENIA PANNY MÁRIE V pôvodne gotickom stredovekom kostole, prestavanom v 18. storočí v barokovom slohu, sa do dnešných dní v chrámovej veži zachoval gotický zvon, v interiéri zas možno vidieť gotické pastofórium, neskororenesančný šľachtický epitaf, barokový oltár, pamätnú dosku z roku 1749, rokokovú kazateľnicu či patronátnu lavicu z 19. storočia.

4 GRÉCKOKATOLÍCKY FARSKÝ CHRÁM NARODENIA PRESVÄTEJ BOHORODIČKY Barokovo-klasicistický gréckokatolícky chrám bol úplne dostavaný podľa plánov tereziánskej stavebnej komory zrejme v roku 1787. Nad hlavným vstupom sa nachádza rokoková kartuša, kde vidno dvojhlavého orla s cisárskou korunou a nápisovú stuhu v cyrilike. Nástenné i stropné maľby interiéru, ako aj chrámový mobiliár pochádzajú z 20. storočia.

5 ROĽNÍCKY DOM Tento viacpodlažný objekt bol dokončený v druhej polovici 20. rokov 20. storočia (aj s pomocou roľníkov), následne sa tu nasťahovali viaceré inštitúcie, úzko späté s roľníctvom. Budovu však preslávil najmä „maliar zemplínskeho ľudu a slnka“ Teodor Jozef Mousson, ktorý mal v podkrovných priestoroch svoj umelecký ateliér.

6 BUDOVA ZLATÉHO BÝKA Poschodový hotel Zlatý býk dal v rokoch 1905 až 1906 postaviť Gabriel Strömpl – jeden z najbohatších Michalovčanov. V jeho rozsiahlych priestoroch sa nachádzala krčma, kaviareň s cukrárňou, reštaurácia, veľká sála (slúžila na rôzne účely), ubytovacia časť, rôzne iné miestnosti, bola tu aj terasa, garáže, autoopravovňa či čerpacia stanica.

7

7 MESTSKÝ ÚRAD Novú budovu pre michalovskú samosprávu postavili v rokoch 1927 až 1928 podľa projektu Ľudovíta Oelschlägera na mieste bývalého súkromného domu. Časť priestorov sa tiež prenajímala. Na pôvodne sledovacej veži, slúžiacej miestnym hasičom, inštalovali v neskoršom období hodiny. Pred radnicou sa v minulosti nachádzal aj menší parčík.

8 BANKOVÝ PALÁC Ozdobu hlavného námestia v Michalovciach dodnes predstavuje banková budova, vystavaná v roku 1911. Na prízemí objektu v minulosti takmer nepretržite sídlila banka, ostatné priestory zaberali obchodíky, drobné prevádzky, ambulancie, kancelárie a byty, vo dvore sa nachádzalo malé átrium. Aj dnes má budova polyfunkčný charakter.

9 BANKOVÁ BUDOVA (Dom zdravia) O tom, že pôvodne išlo hlavne o bankovú budovu, výraznejšie prestavanú okolo roku 1912 v štýle uhorskej secesie, svedčia aj architektonické prvky na priečelí – úľ na hlavnom štíte a reliéfy kováča a kosca medzi oknami. Sídlili tu rôzne banky, od 50. rokov 20. storočia bola v objekte knižnica, dnes celý komplex slúži zdravotníctvu.

10 BUDOVA STARÉHO SÚDU Tento objekt bol v druhej polovici 18. storočia sídlom Soľného úradu, o storočie neskôr tu mal svoje priestory slúžnovský úrad. Známy je však ako súdna budova s vlastnou väznicou (celý sa nachádzali pod stavbou i za ňou). Vzhľad objektu sa zmenil niekedy po roku 1927, keď k nemu pristavali nové krídlo, isté zmeny zaznamenala i fasáda.

11 KAPLNKA RUŽENCOVEJ PANNY MÁRIE Táto jednoduchá klasicistická kaplnka bola postavená na starom cintoríne niekedy pred rokom 1848. V interiéri sa nachádzal obraz, zachytávajúci podobieň jej zakladateľa, ako aj iných osôb. V roku 1913 objekt kaplnky zaklenuli. Začiatkom 40. rokov 20. storočia, po založení nového cintorína, ten starý nadobudol podobu parku.

12 GROSZOV PALÁC Okolo roku 1905 vyrástla na miestach, kde sa v minulosti rozprestierali bažiny, zaujímavá stavba v štýle miestnej secesie, typická svojou náročnou štvorcovou vežou. Jej názov bol odvodený od pôvodného priezviska jedného z architektov budovy. V objekte sídlil hotel, banky či menšie prevádzky, časť slúžila i na bývanie.

8

9

10

12

11

7 MESTSKÝ ÚRAD Novú budovu pre michalovskú samosprávu postavili v rokoch 1927 až 1928 podľa projektu Ľudovíta Oelschlägera na mieste bývalého súkromného domu. Časť priestorov sa tiež prenajímala. Na pôvodne sledovacej veži, slúžiacej miestnym hasičom, inštalovali v neskoršom období hodiny. Pred radnicou sa v minulosti nachádzal aj menší parčík.

8 BANKOVÝ PALÁC Ozdobu hlavného námestia v Michalovciach dodnes predstavuje banková budova, vystavaná v roku 1911. Na prízemí objektu v minulosti takmer nepretržite sídlila banka, ostatné priestory zaberali obchodíky, drobné prevádzky, ambulancie, kancelárie a byty, vo dvore sa nachádzalo malé átrium. Aj dnes má budova polyfunkčný charakter.

9 BANKOVÁ BUDOVA (Dom zdravia) O tom, že pôvodne išlo hlavne o bankovú budovu, výraznejšie prestavanú okolo roku 1912 v štýle uhorskej secesie, svedčia aj architektonické prvky na priečelí – úľ na hlavnom štíte a reliéfy kováča a kosca medzi oknami. Sídlili tu rôzne banky, od 50. rokov 20. storočia bola v objekte knižnica, dnes celý komplex slúži zdravotníctvu.

10 BUDOVA STARÉHO SÚDU Tento objekt bol v druhej polovici 18. storočia sídlom Soľného úradu, o storočie neskôr tu mal svoje priestory slúžnovský úrad. Známy je však ako súdna budova s vlastnou väznicou (celý sa nachádzali pod stavbou i za ňou). Vzhľad objektu sa zmenil niekedy po roku 1927, keď k nemu pristavali nové krídlo, isté zmeny zaznamenala i fasáda.

11 KAPLNKA PANNY MÁRIE RUŽENCOVEJ Táto jednoduchá klasicistická kaplnka bola postavená na starom cintoríne niekedy pred rokom 1848. V interiéri sa nachádzal obraz, zachytávajúci podobieň jej zakladateľa, ako aj iných osôb. V roku 1913 objekt kaplnky zaklenuli. Začiatkom 40. rokov 20. storočia, po založení nového cintorína, ten starý nadobudol podobu parku.

12 GROSZOV PALÁC Okolo roku 1905 vyrástla na miestach, kde sa v minulosti rozprestierali bažiny, zaujímavá stavba v štýle miestnej secesie, typická svojou náročnou štvorcovou vežou. Jej názov bol odvodený od pôvodného priezviska jedného z architektov budovy. V objekte sídlil hotel, banky či menšie prevádzky, časť slúžila i na bývanie.

13

13 PRAVOSLÁVNÝ KATEDRÁLNY CHRÁM SVÄTÝCH

CYRILA A METODA Na Duklianskej ulici je situovaný zaujímavý sakrálny objekt – katedrálly chrám pravoslávnej cirkvi (sídely chrám tunajšieho biskupa). Vybudovaný bol v rokoch 1993 až 1996, interiér neskôr skrášila rozsiahla ikonografická výzdoba.

14 HVEZDÁREŇ (Moussonov dom) „Maliar zemplínskeho ľudu a slnka“ Teodor Jozef Mousson pôsobil v Michalovciach v rokoch 1911 – 1944 (býval na viacerých miestach), v roku 1931 sa so svojou rodinou usadil vo vilke na Hrádku (umelcovi ju prenajal Alexander Sztáray). Časom si dal maliar k domu pristavať i ateliér. V neskoršom období bol objekt adaptovaný pre potreby hvezdárne.

15 KLÁŠTOR A BAZILIKA ZOSLANIA SVÄTÉHO DUCHA Kláštor redemptoristov bol postavený začiatkom 30. rokov 20. storočia, samotný Chrám Zoslania Svätého Ducha – od roku 2012 „bazilika minor“ – vybudovali v rokoch 1934 až 1935 v neobyzantskom slohu (nachádzajú sa tu nádherné stropné či nástenné ikony, ako aj relikvie blahoslaveného Metoda Dominika Trčku), vedľa chrámu vyrástla tiež zvonica.

16 KAPLNKA SVÄTÉHO ANTONA PADUÁNSKEHO Na vrchole Hrádku sa vyníma neogotická kaplnka – rodinná hrobka Sztárayovcov, ktorá je považovaná za voľnú kópiu gotickej Kaplnky svätého Michala v Košiciach. Dokončená a posvätená bola v roku 1898. Vo veži je umiestnený zvon z roku 1894, v tympanóne nad vchodom zas vidieť sztarayovský erb s vročením 1893 (vtedy začala výstavba kaplnky).

17 CINTORÍN ČERVEJ ARMÁDY Na Hrádku nájdeme i vojenský cintorín. Pochovaných je tu vyše 17-tisíc príslušníkov sovietskej Červenej armády, ktorí padli pri oslobodzovaní najvýchodnejšej časti Slovenska. Otvorený bol v jarných mesiacoch roka 1946, jeho dominantu tvorí vysoký kamenný pylón s päťcipou hviezdou na vrchole a nápismi v ruskom a slovenskom jazyku.

18 ŽIDOVSKÝ CINTORÍN Na východnom úpätí Hrádku sa nachádza rozsiahly židovský cintorín, obklopený vysokým múrom. Predstavuje jednu z mála zachovaných pamiatok na židovskú komunitu, ktorá až do 2. svetovej vojny významne ovplyvňovala hospodársky život Michaloviec (spomenúť možno aj starší židovský cintorín na Bielej hore či synagógu „klaus“ blízko Kostolného námestia).

14

15

16

18

17

13 PRAVOSLÁVNÝ KATEDRÁLNY CHRÁM SVÄTÝCH

CYRILA A METODA Na konci Duklianskej ulice je situovaný zaujímavý sakrálny objekt – katedrálly chrám pravoslávnej cirkvi (sídely chrám tunajšieho biskupa). Vybudovaný bol v rokoch 1993 až 1996, interiér neskôr skrášila rozsiahla ikonografická výzdoba.

14 HVEZDÁREŇ (Moussonov dom) „Maliar zemplínskeho ľudu a slnka“ Teodor Jozef Mousson pôsobil v Michalovciach v rokoch 1911 – 1944 (býval na viacerých miestach), v roku 1931 sa so svojou rodinou usadil vo vilke na Hrádku (umelcovi ju prenajal Alexander Sztáray). Časom si dal maliar k domu pristavať i ateliér. V neskoršom období bol objekt adaptovaný pre potreby hvezdárne.

15 KLÁŠTOR A BAZILIKA ZOSLANIA SVÄTÉHO DUCHA Kláštor redemptoristov bol postavený začiatkom 30. rokov 20. storočia, samotný Chrám Zoslania Svätého Ducha – od roku 2012 „bazilika minor“ – vybudovali v rokoch 1934 až 1935 v neobyzantskom slohu (nachádzajú sa tu nádherné stropné či nástenné ikony, ako aj relikvie blahoslaveného Metoda Dominika Trčku), vedľa chrámu vyrástla tiež zvonica.

16 KAPLNKA SVÄTÉHO ANTONA PADUÁNSKEHO Na vrchole Hrádku sa vyníma neogotická kaplnka – rodinná hrobka Sztárayovcov, ktorá je považovaná za voľnú kópiu gotickej Kaplnky svätého Michala v Košiciach. Dokončená a posvätená bola v roku 1898. Vo veži je umiestnený zvon z roku 1894, v tympanóne nad vchodom zas vidieť sztarayovský erb s vročením 1893 (vtedy začala výstavba kaplnky).

17 CINTORÍN ČERVEJ ARMÁDY Na Hrádku nájdeme i vojenský cintorín. Pochovaných je tu vyše 17-tisíc príslušníkov sovietskej Červenej armády, ktorí padli pri oslobodzovaní najvýchodnejšej časti Slovenska. Otvorený bol v jarných mesiacoch roka 1946, jeho dominantu tvorí vysoký kamenný pylón s päťcipou hviezdou na vrchole a nápismi v ruskom a slovenskom jazyku.

18 ŽIDOVSKÝ CINTORÍN Na východnom úpätí Hrádku sa nachádza rozsiahly židovský cintorín, obklopený vysokým múrom. Predstavuje jednu z mála zachovaných pamiatok na židovskú komunitu, ktorá až do 2. svetovej vojny významne ovplyvňovala hospodársky život Michaloviec (spomenúť možno aj starší židovský cintorín na Bielej hore či synagógu „klaus“ blízko Kostolného námestia).

19

19 BUDOVA BÝVALÉHO OKRESNÉHO ÚRADU V susedstve starého súdu, na mieste, kde v minulosti stál reprezentatívny objekt, patriaci významnej osobnosti – Štefanovi Szulyovszkému, dala michalovská samospráva (s pomocou ďalších orgánov) v rokoch 1935 – 1936 postaviť budovu, slúžiacu pre potreby okresného úradu (v jej suterénnych priestoroch istý čas sídlila i väznica).

20 NEMOCNICA Na Špitálskej ulici dodnes stojí stará brána – pôvodný vchod do areálu michalovskej nemocnice, ktorej počiatky siahajú do roku 1876 (išlo o prvú takúto inštitúciu v slovenskej časti Zemplína). Zachovali sa tiež niektoré staršie budovy – v jednej z nich, vo vstupnej chodbe, je inštalovaná pamätná tabuľa, venovaná založeniu nemocnice.

21 RÍMSKOKATOLÍCKY KOSTOL NAJSVÄTEJŠIEHO SRDCA JEŽIŠOVHO Dominantu Námestia Jána Pavla II. na Strážanoch (ide o najmladšie michalovské námestie) predstavuje nový rímskokatolícky kostol. Tento sakrálny objekt s moderne poňatým exteriérom aj interiérom a upraveným okolím bol vybudovaný v rokoch 2001 – 2007, v súčasnosti ho spravujú členovia rehole pallotínov.

22 KOSTOL REFORMOVANEJ KREŠŤANSKEJ CIRKVI Ďalší moderný chrámový komplex vyrástol v 90. rokoch 20. storočia v blízkosti rieky Laborec. Patrí reformovanej kresťanskej cirkvi a jeho súčasťou je kostol s rozľahlou hlavnou loďou, zborová sieň a farská budova (tú dokončili v roku 2001).

23 POŠTA Trojpodlažná budova pošty – „poštového paláca“ – bola dokončená v roku 1940 (počas výstavby skoro úplne zbúrali objekt starej pošty), svoje priestory tu mali aj rôzne iné úrady či pracoviská – v čase 2. svetovej vojny v budove sídlila napr. expozitúra Župného úradu v Prešove alebo špecializované pracovisko nemeckého wehrmachtu.

24 KOSTOL EVANJELICKEJ CIRKVI AUGSBURSKÉHO VYZNANIA Súčasný evanjelický kostol sa nachádza na Masarykovej ulici, oproti „bazilike minor“. Jeho výstavba začala v druhej polovici 90. rokov 20. storočia, slávnostná posviacka prebehla v októbri 2009. Tento nový chrám (s priestraným, moderne zariadeným interiérom) nahradil starší, už nevyhovujúci objekt (išlo o adaptovanú budovu – súčasť kaštieľskeho areálu).

20

21

22

24

23

19 BUDOVA BÝVALÉHO OKRESNÉHO ÚRADU V susedstve starého súdu, na mieste, kde v minulosti stál reprezentatívny objekt, patriaci významnej osobnosti – Štefanovi Szulyovszkému, dala michalovská samospráva (s pomocou ďalších orgánov) v rokoch 1935 – 1936 postaviť budovu, slúžiacu pre potreby okresného úradu (v jej suterénnych priestoroch istý čas sídlila i väznica).

20 NEMOCNICA Na Špitálskej ulici dodnes stojí stará brána – pôvodný vchod do areálu michalovskej nemocnice, ktorej počiatky siahajú do roku 1876 (išlo o prvú takúto inštitúciu v slovenskej časti Zemplína). Zachovali sa tiež niektoré staršie budovy – v jednej z nich, vo vstupnej chodbe, je inštalovaná pamätná tabuľa, venovaná založeniu nemocnice.

21 RÍMSKOKATOLÍCKY KOSTOL NAJSVÄTEJŠIEHO SRDCA JEŽIŠOVHO Dominantu Námestia Jána Pavla II. na Strážanoch (ide o najmladšie michalovské námestie) predstavuje nový rímskokatolícky kostol. Tento sakrálny objekt s moderne poňatým exteriérom aj interiérom a upraveným okolím bol vybudovaný v rokoch 2001 – 2007, v súčasnosti ho spravujú členovia rehole pallotínov.

22 KOSTOL REFORMOVANEJ KREŠŤANSKEJ CIRKVI Ďalší moderný chrámový komplex vyrástol v 90. rokoch 20. storočia v blízkosti rieky Laborec. Patrí reformovanej kresťanskej cirkvi a jeho súčasťou je kostol s rozľahlou hlavnou loďou, zborová sieň a farská budova (tú dokončili v roku 2001).

23 POŠTA Trojpodlažná budova pošty – „poštového paláca“ – bola dokončená v roku 1940 (počas výstavby skoro úplne zbúrali objekt starej pošty), svoje priestory tu mali aj rôzne iné úrady či pracoviská – v čase 2. svetovej vojny v budove sídlila napr. expozitúra Župného úradu v Prešove alebo špecializované pracovisko nemeckého wehrmachtu.

24 KOSTOL EVANJELICKEJ CIRKVI AUGSBURSKÉHO VYZNANIA Súčasný evanjelický kostol sa nachádza na Masarykovej ulici, oproti „bazilike minor“. Jeho výstavba začala v druhej polovici 90. rokov 20. storočia, slávnostná posviacka prebehla v októbri 2009. Tento nový chrám (s priestraným, moderne zariadeným interiérom) nahradil starší, už nevyhovujúci objekt (išlo o adaptovanú budovu – súčasť kaštieľskeho areálu).

25

25 OBCHODNÉ CENTRUM ZEMPLÍN Toto moderné nákupné centrum, otvorené v roku 2008, bolo vybudované na mieste asanovaného starého michalovského pivovaru (jeho história sa začala písať v 17., resp. 18. storočí, najväčší rozvoj podnik zaznamenal v 19. a 20. storočí). Oproti stál dnes už zbúraný objekt s netradičným hviezdicovým pôdorysom, ľudovo nazývaný „mešita“.

26 TRŽNICA Na rohu dnešnej Gorkého a Obchodnej ulice sa v minulosti nachádzalo verejné trhovisko. Po jeho zrušení tu začali budovať trojposchodovú tržnicu. Nová michalovská Tržnica, disponujúca nielen vnútornými priestormi, ale aj vonkajšími prístreškami (stánkami), vznikla prestavbou tohto, dlhé roky chátrajúceho objektu (v prevádzke je od mája 2015).

27 NÁMESTIE OSLOBODITEĽOV Hlavná michalovská ulica sa vyvinula z pôvodnej stredovekej Nemeckej ulice. Jej zástavba je rôznorodá – nájdeme tu objekty z 19. i zo začiatku 20. storočia, budovy z medzivojnového obdobia, domy z čias „socialistickej výstavby“ i moderné stavby. Súčasnú podobu táto „tepna mesta“ získala po poslednej komplexnej rekonštrukcii v rokoch 2002 a 2003.

28 NÁMESTIE SLOBODY Ďalšie z michalovských námestí, ktorého časť tvorí menší parčík, uzatvára zo západnej strany tzv. Výšková budova – jedna z novodobých dominant mesta. Toto verejné priestranstvo zmenilo svoj vzhľad po komplexnej rekonštrukcii v rokoch 2010 a 2011, pričom pribudla atraktívna „chodníková“ Dúhová fontána i „obria šachovnica“.

29 DÚHOVÁ FONTÁNA Pri komplexnej rekonštrukcii Námestia slobody pôvodnú klasickú fontánu nahradila chodníková Dúhová fontána – svojím netradičným systémom vypúšťania vody, meniacim sa farebným osvetlením a upraveným okolím s lavičkami sa postupne stala obľúbeným miestom oddychu nielen pre tých starších, ale aj pre mladé rodiny s deťmi.

30 NAJVÄČŠÍ KRUHOVÝ OBJAZD V MESTE Michalovce sú známe aj viacerými kruhovými objazdmi – návštevníkov, prichádzajúcich od Košíc, za zrekonštruovaným cestným nadjazdom (vedie ponad železničnú trať) víta umelecky stvárnené kovové logo mesta („srdce Zemplína“), inštalované v strede najväčšej michalovskej okružnej križovatky, ktorú dokončili v októbri 2014.

26

27

28

30

29

25 OBCHODNÉ CENTRUM ZEMPLÍN Toto moderné nákupné centrum, otvorené v roku 2008, bolo vybudované na mieste asanovaného starého michalovského pivovaru (jeho história sa začala písať v 17., resp. 18. storočí, najväčší rozvoj podnik zaznamenal v 19. a 20. storočí). Oproti stál dnes už zbúraný objekt s netradičným hviezdicovým pôdorysom, ľudovo nazývaný „mešita“.

26 TRŽNICA Na rohu dnešnej Gorkého a Obchodnej ulice sa v minulosti nachádzalo verejné trhovisko. Po jeho zrušení tu začali budovať trojposchodovú tržnicu. Nová michalovská Tržnica, disponujúca nielen vnútornými priestormi, ale aj vonkajšími prístreškami (stánkami), vznikla prestavbou tohto, dlhé roky chátrajúceho objektu (v prevádzke je od mája 2015).

27 NÁMESTIE OSLOBODITEĽOV Hlavná michalovská ulica sa vyvinula z pôvodnej stredovekej Nemeckej ulice. Jej zástavba je rôznorodá – nájdeme tu objekty z 19. i zo začiatku 20. storočia, budovy z medzivojnového obdobia, domy z čias „socialistickej výstavby“ i moderné stavby. Súčasnú podobu táto „tepna mesta“ získala po poslednej komplexnej rekonštrukcii v rokoch 2002 a 2003.

28 NÁMESTIE SLOBODY Ďalšie z michalovských námestí, ktorého časť tvorí menší parčík, uzatvára zo západnej strany tzv. Výšková budova – jedna z novodobých dominant mesta. Toto verejné priestranstvo zmenilo svoj vzhľad po komplexnej rekonštrukcii v rokoch 2010 a 2011, pričom pribudla atraktívna „chodníková“ Dúhová fontána i „obria šachovnica“.

29 DÚHOVÁ FONTÁNA Pri komplexnej rekonštrukcii Námestia slobody pôvodnú klasickú fontánu nahradila chodníková Dúhová fontána – svojím netradičným systémom vypúšťania vody, meniacim sa farebným osvetlením a upraveným okolím s lavičkami sa postupne stala obľúbeným miestom oddychu nielen pre tých starších, ale aj pre mladé rodiny s deťmi.

30 NAJVÄČŠÍ KRUHOVÝ OBJAZD V MESTE Michalovce sú známe aj viacerými kruhovými objazdmi – návštevníkov, prichádzajúcich od Košíc, za zrekonštruovaným cestným nadjazdom (vedie ponad železničnú trať) víta umelecky stvárnené kovové logo mesta („srdce Zemplína“), inštalované v strede najväčšej michalovskej okružnej križovatky, ktorú dokončili v októbri 2014.

31

32

31 CHEMKOSTAV ARÉNA V blízkosti centra mesta je situovaná i moderná multifunkčná športová hala s kompletným vybavením a zázemím – domovské ihrisko úspešného ženského hádzanárskeho klubu. Do užívania bola odovzdaná začiatkom októbra 2009, pričom nahradila starú, už nevyhovujúcu športovú halu z druhej polovice 70. rokov 20. storočia (takmer kompletne ju zbúrali).

32 FUTBALOVÝ ŠTADIÓN Michalovskí futbalisti hrajú svoje domáce zápasy pod Hrádkom, na jednom z najkrajších a najmodernejších štadiónov na Slovensku. Ihrisko tu zriadili v roku 1950 (história organizovaného futbalu v meste ale siaha až do roku 1912), dnešnú podobu nadobudol areál po komplexnej rekonštrukcii v rokoch 2006 – 2010 (umelé osvetlenie pribudlo v roku 2012).

33 JEDEN Z NAJKRAJŠÍCH KRUHOVÝCH OBJAZDOV Ústredný motív z loga Michaloviec – srdce vo farbách mesta (modrej a žltej) – predstavuje hlavný estetický prvok jedného z najkrajších (a zároveň najmenších) michalovských kruhových objazdov (doplnený je o okrasnú zeleň a dekoratívne osvetlenie), ktorý odovzdali do užívania v júli 2014 na križovatke Okružnej a Špitálskej ulice.

34 GORKÉHO ULICA Ide o jednu z najkrajších bočných uličiek v centre mesta, lemovanú stavbami, ktoré pochádzajú poväčšine z 20. storočia. Vyhľadávaná je hlavne mladými kvôli pestrej ponuke zábavy. Na jej konci stojí zaujímavý objekt bývalého kina, vybudovaný v medzivojnovom období, kde sa svojho času nachádzala najväčšia sála v Michalovciach.

35 ŽELEZNIČNÁ STANICA Prvý vlak na michalovskej železničnej stanici mohli tunajší obyvatelia privítať na Vianoce v roku 1871, keď bola do prevádzky uvedená železničná trať Sátoraljaújhely (Michal'any) – Humenné. V súčasnosti cestujúcim slúži moderná budova (v susedstve starej stanice), dokončená v roku 1998 (prepojená je i s novovybudovanou autobusovou stanicou).

36 JAZIERKO BAŇA Jazierko, ktoré domáci volajú Baňa, nájdeme na Stráňanoch, v tichej lokalite s rodinnými domami. Vzniklo zaplavením jamy, kde sa v minulosti ťažila hlina pre potreby miestnej tehelne. Ide o obľúbené miesto na prechádzky, rybolov či korčuľovanie. V posledných rokoch bolo upravené jeho okolie, a to inštalovaním nových lavičiek a ďalších prvkov drobnej architektúry.

33

34

36

35

31 CHEMKOSTAV ARÉNA V blízkosti centra mesta je situovaná i moderná multifunkčná športová hala s kompletným vybavením a zázemím – domovské ihrisko úspešného ženského hádzanárskeho klubu. Do užívania bola odovzdaná začiatkom októbra 2009, pričom nahradila starú, už nevyhovujúcu športovú halu z druhej polovice 70. rokov 20. storočia (takmer kompletne ju zbúrali).

32 FUTBALOVÝ ŠTADIÓN Michalovskí futbalisti hrajú svoje domáce zápasy pod Hrádkom, na jednom z najkrajších a najmodernejších štadiónov na Slovensku. Ihrisko tu zriadili v roku 1950 (história organizovaného futbalu v meste ale siaha až do roku 1912), dnešnú podobu nadobudol areál po komplexnej rekonštrukcii v rokoch 2006 – 2010 (umelé osvetlenie pribudlo v roku 2012).

33 JEDEN Z NAJKRAJŠÍCH KRUHOVÝCH OBJAZDOV Ústredný motív z loga Michaloviec – srdce vo farbách mesta (modrej a žltej) – predstavuje hlavný estetický prvok jedného z najkrajších (a zároveň najmenších) michalovských kruhových objazdov (doplnený je o okrasnú zeleň a dekoratívne osvetlenie), ktorý odovzdali do užívania v júli 2014 na križovatke Okružnej a Špitálskej ulice.

34 GORKÉHO ULICA Ide o jednu z najkrajších bočných uličiek v centre mesta, lemovanú stavbami, ktoré pochádzajú poväčšine z 20. storočia. Vyhľadávaná je hlavne mladými kvôli pestrej ponuke zábavy. Na jej konci stojí zaujímavý objekt bývalého kina, vybudovaný v medzivojnovom období, kde sa svojho času nachádzala najväčšia sála v Michalovciach.

35 ŽELEZNIČNÁ STANICA Prvý vlak na michalovskej železničnej stanici mohli tunajší obyvatelia privítať na Vianoce v roku 1871, keď bola do prevádzky uvedená železničná trať Sátoraljaújhely (Michal'any) – Humenné. V súčasnosti cestujúcim slúži moderná budova (v susedstve starej stanice), dokončená v roku 1998 (prepojená je i s novovybudovanou autobusovou stanicou).

36 JAZIERKO BAŇA Jazierko, ktoré domáci volajú Baňa, nájdeme na Stráňanoch, v tichej lokalite s rodinnými domami. Vzniklo zaplavením jamy, kde sa v minulosti ťažila hlina pre potreby miestnej tehelne. Ide o obľúbené miesto na prechádzky, rybolov či korčuľovanie. V posledných rokoch bolo upravené jeho okolie, a to inštalovaním nových lavičiek a ďalších prvkov drobnej architektúry.

37

37 REPREZENTAČNÝ PLES MESTA Tento ples od roku 2008 pravidelne otvára plesovú sezónu v meste. O zábavu hostí sa starajú nielen domáci umelci a hudobné skupiny, ale aj celoslovensky známe osobnosti z oblasti umenia, kultúry či médií.

38 VYSTÚPENIA FOLKLÓRNEHO SÚBORU ZEMPLÍN Zachovávanie zvykov našich predkov – hudby, spevu a tanca – sa od roku 1957 venujú vo folklórnom súbore Zemplín. Jeho vystúpenia a premiérové programy predstavujú neodmysliteľnú súčasť kultúrno-spoločenského života mesta.

39 EKUMENICKÝ PAŠIOVÝ SPRIEVOD Na Veľký piatok je v Michalovciach už tradične organizovaný ekumenický pašiový sprievod za účasti duchovných a veriacich miestnych cirkví (rôznych vekových skupín), jeho trasa a priebeh sa dohodne vždy vopred.

40 DEŇ MÚZEÍ Zemplínske múzeum v Michalovciach, v spolupráci s tunajšou samosprávou a ďalšími organizáciami či inštitúciami, pripravuje každoročne v máji – pri príležitosti Medzinárodného dňa múzeí – podujatie, tematicky zamerané na rôzne historické obdobia.

41 „JARNI JURMAROK“ V dňoch 30. apríla a 1. mája sa v meste pravidelne koná „Jarní jurmarok“ – jarné trhy s rôznymi sprievodnými akciami a tradičným „stavaňím maja“ (v podaní členov folklórneho súboru Zemplín) na Námestí osloboditeľov, pred budovou mestského úradu.

42 PODVIHORLATSKÝ MARATÓN História Podvihorlatského maratónu (trasa vedie okolo Zemplínskej šíravy), ktorý sa posledné obdobia beží 1. mája a štart i cieľ je pred mestským úradom, siaha do roku 1984. Organizuje sa tiež Michalovský polmaratón a In-line maratón.

43 JARNÁ CENA MICHALOVIEC Dňa 1. mája sa tiež konajú, v centrálnom mestskom parku, preteky v parkúrovom skákaní (vo viacerých disciplínach) – Jarná cena Michaloviec (prvý ročník tohto jazdeckého podujatia bol zorganizovaný v roku 2002).

44 ZEMPLÍN POP Súčasťou kultúrno-spoločenského života Michaloviec sa stala aj celoslovenská súťaž hudobných skupín zo základných umeleckých škôl – Zemplín POP.

38

39

40

41

43

44

42

37 REPREZENTAČNÝ PLES MESTA Tento ples od roku 2008 pravidelne otvára plesovú sezónu v meste. O zábavu hostí sa starajú nielen domáci umelci a hudobné skupiny, ale aj celoslovensky známe osobnosti z oblasti umenia, kultúry či médií.

38 VYSTÚPENIA FOLKLÓRNEHO SÚBORU ZEMPLÍN Zachovávanie zvykov našich predkov – hudby, spevu a tanca – sa od roku 1957 venujú vo folklórnom súbore Zemplín. Jeho vystúpenia a premiérové programy predstavujú neodmysliteľnú súčasť kultúrno-spoločenského života mesta.

39 EKUMENICKÝ PAŠIOVÝ SPRIEVOD Na Veľký piatok je v Michalovciach už tradične organizovaný ekumenický pašiový sprievod za účasti duchovných a veriacich miestnych cirkví (rôznych vekových skupín), jeho trasa a priebeh sa dohodne vždy vopred.

40 DEŇ MÚZEÍ Zemplínske múzeum v Michalovciach, v spolupráci s tunajšou samosprávou a ďalšími organizáciami či inštitúciami, pripravuje každoročne v máji – pri príležitosti Medzinárodného dňa múzeí – podujatie, tematicky zamerané na rôzne historické obdobia.

41 „JARNI JURMAROK“ V dňoch 30. apríla a 1. mája sa v meste pravidelne koná „Jarní jurmarok“ – jarné trhy s rôznymi sprievodnými akciami a tradičným „stavaňím maja“ (v podaní členov folklórneho súboru Zemplín) na Námestí osloboditeľov, pred budovou mestského úradu.

42 PODVIHORLATSKÝ MARATÓN História Podvihorlatského maratónu (trasa vedie okolo Zemplínskej šíravy), ktorý sa posledné obdobia beží 1. mája a štart i cieľ je pred mestským úradom, siaha do roku 1984. Organizuje sa tiež Michalovský polmaratón a In-line maratón.

43 JARNÁ CENA MICHALOVIEC Dňa 1. mája sa tiež konajú, v centrálnom mestskom parku, preteky v parkúrovom skákaní (vo viacerých disciplínach) – Jarná cena Michaloviec (prvý ročník tohto jazdeckého podujatia bol zorganizovaný v roku 2002).

44 ZEMPLÍN POP Súčasťou kultúrno-spoločenského života Michaloviec sa stala aj celoslovenská súťaž hudobných skupín zo základných umeleckých škôl – Zemplín POP.

45

45 „GALÉRIA POD HOLÝM NEBOM“ V centre Michaloviec, pred mestským úradom, v parčíku pri bočnej fontáne, bola v roku 2013 zriadená „galéria pod holým nebom“, kde sú vystavované obrazy či veľkoformátové fotografie, tematicky späté s históriou i súčasnosťou mesta.

46 ZEMPLÍN VETERÁN RALLYE Súčasťou tejto prehliadky historických vozidiel – automobilov a motocyklov (prvý ročník sa uskutočnil v roku 2005) sú i viaceré sprievodné akcie (napr. jazdy po okolí alebo súťaže pre divákov).

47 „ŠPACIRKI PO VAROŠU“ Netradičný spôsob poznávania histórie Michaloviec ponúkajú stále populárnejšie „Špacirki po varošu“ – ide o tematicky zamerané „putovanie“ po známych aj menej známych pamiatkach mesta so sprievodným slovom historika.

48 ZEMPLÍNSKY JARMOK Tretí augustový víkend už tradične patrí jednému z najstarších a najväčších podujatí v meste – Zemplínskemu jarmoku (od roku 1970), ktorý je známy bohatým kultúrno-spoločenským programom a pestrú ponukou sprievodných akcií.

49 ZEMPLÍNSKE SLÁVNOSTI Zemplínske slávnosti – medzinárodný folklórny festival spevu a tanca – majú tiež bohatú históriu (od roku 1960). Konajú sa v tretiu augustovú nedeľu na tribúne v centre mesta, predtým boli organizované na amfiteátri pod Hrádkom.

50 MOTOZRAZ K druhému mesiacu letných prázdnin neodmysliteľne patrí aj Medzinárodný motozraz Sveta motocyklov (od roku 2002) – jedno z najväčších podujatí svojho druhu v strednej Európe (časť programu sa odohráva priamo v Michalovciach).

51 MICHALOVCE CUP Tento medzinárodný mládežnícky futbalový turnaj hráčov do 17 rokov sa prvýkrát uskutočnil v roku 2010. Odvtedy je medzi verejnosťou známy mimoriadne kvalitným obsadením (ide o popredné slovenské a európske kluby).

52 MICHALOVSKÝ ORGAN Pod uvedeným názvom sa skrýva cyklus organových koncertov v rímskokatolíckom farskom kostole so zastúpením domácich aj zahraničných interpretov, ktorý zastrešuje tunajšie Mestské kultúrne stredisko (podujatie sa koná od roku 2007).

46

47

48

49

51

52

50

45 „GALÉRIA POD HOLÝM NEBOM“ V centre Michaloviec, pred mestským úradom, v parčíku pri bočnej fontáne, bola v roku 2013 zriadená „galéria pod holým nebom“, kde sú vystavované obrazy či veľkoformátové fotografie, tematicky späté s históriou i súčasnosťou mesta.

46 ZEMPLÍN VETERÁN RALLYE Súčasťou tejto prehliadky historických vozidiel – automobilov a motocyklov (prvý ročník sa uskutočnil v roku 2006) sú i viaceré sprievodné akcie (napr. jazdy po okolí alebo súťaže pre divákov).

47 „ŠPACIRKI PO VAROŠU“ Netradičný spôsob poznávania histórie Michaloviec ponúkajú stále populárnejšie „Špacirki po varošu“ – ide o tematicky zamerané „putovanie“ po známych aj menej známych pamiatkach mesta so sprievodným slovom historika.

48 ZEMPLÍNSKY JARMOK Tretí augustový víkend už tradične patrí jednému z najstarších a najväčších podujatí v meste – Zemplínskemu jarmoku (od roku 1970), ktorý je známy bohatým kultúrno-spoločenským programom a pestrú ponukou sprievodných akcií.

49 ZEMPLÍNSKE SLÁVNOSTI Zemplínske slávnosti – medzinárodný folklórny festival spevu a tanca – majú tiež bohatú históriu (od roku 1960). Konajú sa v tretiu augustovú nedeľu na tribúne v centre mesta, predtým boli organizované na amfiteátri pod Hrádkom.

50 MOTOZRAZ K druhému mesiacu letných prázdnin neodmysliteľne patrí aj Medzinárodný motozraz Sveta motocyklov (od roku 2002) – jedno z najväčších podujatí svojho druhu v strednej Európe (časť programu sa odohráva priamo v Michalovciach).

51 MICHALOVCE CUP Tento medzinárodný mládežnícky futbalový turnaj hráčov do 17 rokov sa prvýkrát uskutočnil v roku 2010. Odvtedy je medzi verejnosťou známy mimoriadne kvalitným obsadením (ide o popredné slovenské a európske kluby).

52 MICHALOVSKÝ ORGAN Pod uvedeným názvom sa skrýva cyklus organových koncertov v rímskokatolíckom farskom kostole so zastúpením domácich aj zahraničných interpretov, ktorý zastrešuje tunajšie Mestské kultúrne stredisko (podujatie sa koná od roku 2007).

53 „MIHAĽOVSKI DESKI“ Mozaiku letných kultúrnych podujatí pravidelne (od roku 2011) dopĺňa jedinečný medzinárodný festival nárečového divadla „Mihaľovski deski“ (jednotlivé predstavenia sa konajú na rozličných miestach v Michalovciach a okolí).

54 MY SME MI ALEBO MY SME VÝCHOD V Michalovciach má jednu zo svojich zastávok aj séria mestských letných (pivných) festivalov s bohatým programom, ktoré nesú názov „My sme východ“.

55 DIES PRO HONORE CIVITATIS – DEŇ NA POCTU MESTA Toto podujatie (jeho počiatky siahajú do roku 2006) zaujímavým spôsobom približuje dôležité momenty z histórie mesta, ako aj životné osudy významných osobností, spätých s týmto sídlom.

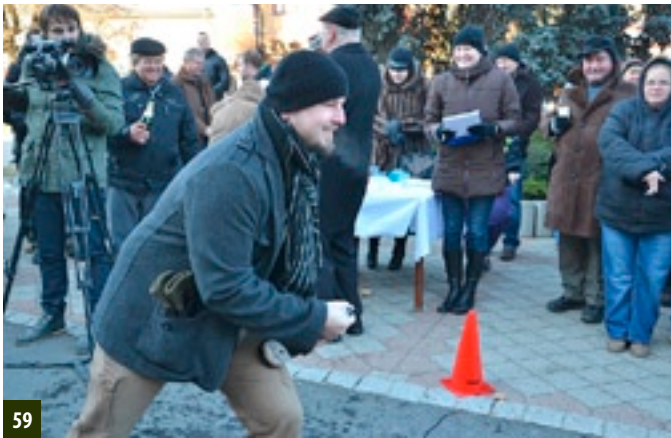
56 MICHALOVCE MICHALOM A MICHAELÁM Hudobno-zábavný program, venovaný Michalom a Michaelám, ktorý spestrujú rôzne netradičné aktivity. Súčasťou podujatia je aj zlepšenie rekordu v počte Michalov na jednom mieste.

57 ROZSVIETENIE VIANOČNÉHO STROMČEKA Slávnostné rozsvietenie vianočného stromčeka na Námestí osloboditeľov sprevádzajú koledy v podaní členov folklórneho súboru Zemplínik a príchod Mikuláša s anjelom.

58 VIANOČNÉ TRHY Vianočné trhy v Michalovciach s tradíciou od roku 1992 ponúkajú – okrem možnosti nákupov a občerstvenia – aj bohatý kultúrny program, ktorý pozostáva z prezentácie ľudových vianočných zvykov.

59 VYSTREĽOVANIE ZÁTKY ZO ŠUMIVÉHO VÍNA Táto netradičná súťaž sa koná v posledný deň roka, na Silvestra, napoludnie, pred budovou mestského úradu – jej víťazom sa stáva ten, kto vystrelí zátku do čo najväčšej vzdialenosti.

60 SILVESTROVSKÁ VERNISÁŽ A SILVESTER V MESTE Program osláv posledného dňa v roku otvára predpoludním tradičná Silvestrovská vernisáž v Zemplínskom múzeu, neskôr, v nočných hodinách, pokračuje v centre mesta vystúpením hudobných skupín a zapálením „Vatry zvrchovanosti“, a končí ohňostrojom.

53 „MIHAĽOVSKI DESKI“ Mozaiku letných kultúrnych podujatí pravidelne (od roku 2011) dopĺňa jedinečný medzinárodný festival nárečového divadla „Mihaľovski deski“ (jednotlivé predstavenia sa konajú na rozličných miestach v Michalovciach a okolí).

54 MY SME MI ALEBO MY SME VÝCHOD V Michalovciach má jednu zo svojich zastávok aj séria mestských letných (pivných) festivalov s bohatým programom, ktoré nesú názov „My sme východ“.

55 DIES PRO HONORE CIVITATIS – DEŇ NA POCTU MESTA Toto podujatie (jeho počiatky siahajú do roku 2006) zaujímavým spôsobom približuje dôležité momenty z histórie mesta, ako aj životné osudy významných osobností, spätých s týmto sídlom.

56 MICHALOVCE MICHALOM A MICHAELÁM Hudobno-zábavný program, venovaný Michalom a Michaelám, ktorý spestrujú rôzne netradičné aktivity. Súčasťou podujatia je aj zlepšenie rekordu v počte Michalov na jednom mieste.

57 ROZSVIETENIE VIANOČNÉHO STROMČEKA Slávnostné rozsvietenie vianočného stromčeka na Námestí osloboditeľov sprevádzajú koledy v podaní členov folklórneho súboru Zemplínik a príchod Mikuláša s anjelom, potom nasleduje Benefičný koncert.

58 VIANOČNÉ TRHY Vianočné trhy v Michalovciach s tradíciou od roku 1992 ponúkajú – okrem možnosti nákupov a občerstvenia – aj bohatý kultúrny program na Námestí osloboditeľov, ktorý pozostáva z prezentácie ľudových vianočných zvykov.

59 VYSTREĽOVANIE ZÁTKY ZO ŠUMIVÉHO VÍNA Táto netradičná súťaž sa koná v posledný deň roka, na Silvestra, napoludnie, pred budovou mestského úradu – jej víťazom sa stáva ten, kto vystrelí zátku do čo najväčšej vzdialenosti.

60 SILVESTROVSKÁ VERNISÁŽ A SILVESTER V MESTE Program osláv posledného dňa v roku otvára predpoludním tradičná Silvestrovská vernisáž v Zemplínskom múzeu, neskôr, v nočných hodinách, pokračuje v centre mesta vystúpením hudobných skupín a zapálením „Vatry zvrchovanosti“, a končí ohňostrojom.

61

61 OPEKANCE (bobaľki, fučki)

Cesto: 1 kg polohrubej múky, 1 kávová lyžička soli, 2 lyžice cukru, 2 lyžice bravčovej masťi, 150 ml mlieka. Kvások: 500 ml mlieka, 1 droždie, 5 lyžíc múky, 2 lyžičky cukru. Na upečené opekance: 200 g masla a podľa chuti – kyslú kapustu, tvaroh, mak alebo orechy. Tip: dobre chutia aj osolené, iba omastené maslom, bez iných ingrediencií, a to ako príloha ku kapustnici, namiesto chleba alebo koláča (nie ako samostatný chod)

Urobíme kvások – do vlažného mlieka rozdrvíme droždie, pridáme múku, cukor a vidličkou vyšľaháme. Necháme odstáť 10 minút. Do misy dáme múku, soľ, cukor, vykysnutý kvások, masť a mlieko. Ak miesime ručne, tak dovtedy, kým sa nám ruka od cesta očistí – nelepiť sa. Vymiesené cesto posypeme múkou a necháme prikryté vykysnúť na teplom mieste, a to 30 minút. Vykysnuté cesto následne dáme na pomúčenú dosku a vykrajujeme z neho bochníky. Z bochníkov potom robíme šúľance a tie krájame asi tak v hrúbke prsta. Poukladáme natesno na vymastený plech. Na plechu necháme postáť 5 minút a dáme upiecť do rúry, predhriatej na 250 °C. Hotových máme asi 1 200 g opekancov. Príprava trvá 1 a pol hodiny. Opekance môžeme robiť na rôzne spôsoby – slanú aj sladkú verziu (slané napr. s opraženou kyslou kapustou alebo tvarohom, sladké s makom či orechmi). Postup: 500 g opekancov zaparíme vriacou vodou (asi 2 – 3 l vody). Miešame ich, aby zmäkli. Precedíme a polejeme prepraženým maslom.

62 ŠÚĽANCE S MAKOM (šľiški z makom)

Potrebujeme: 600 g zemiakov, 500 g hrubej múky, 1 vajce, 100 g maku, 150 g masla, soľ, cukor

Zemiaky umyjeme a uvaríme v šupke. Vychladnuté a ošúpané v mise nastrúhame, pridáme múku, soľ, vajce a vypracujeme cesto. Z cesta vykrojíme bochníčky, z ktorých šúľame na doske dlhšie pásy. Keď sa cesto lepí, prisypeme trocha múky. Pásy následne krájame na kocky, asi tak 2 cm. Varíme ich vo vriacej vode. Keď vyplávajú na vrch, scedíme ich a vlejeme pretavené maslo, pridáme i štipku soli. Následne vsypeme pomletý mak, práškový cukor a všetko spolu dobre premiešame.

62

63 PIROHY Z POHÁNKOVEJ MÚKY (tatarčani pirohi)

Cesto: 350 g polohrubej múky, 250 g pohánkovej múky, 2 – 3 vajcia (podľa veľkosti), 200 – 300 ml vlažnej vody, štipka soli. Bryndzovo-zemiaková plnka: 100 g bryndze, 2 – 3 ks zemiakov, soľ. Tvarohová plnka: 200 – 300 g tvarohu, 1 žltok, soľ. Na hotové pirohy: 200 g masla, 150 g slaniny, 1 cibuľa

Do misky preosejeme múku, urobíme do nej jamku, pridáme štipku soli, vajcia a spracujeme cesto za stáleho prilievania vody. Keď je cesto dosť tuhé, preložíme ho na dosku a vymiesime rukou na hladký bochník. Vyvaľkáme a pokrájame ho na štvorce s rozmermi asi 5 x 5 cm. Do prostriedku dáme plnku, okraje zlepíme. Bryndzovo-zemiaková plnka: uvarené a vychladnuté zemiaky v šupke olúpeme, postrúhame na jemnom strúhadle, zmiešame s bryndzou a podľa chuti dosolíme. Tvarohová plnka: mäkký tvaroh poriadne vymiešame so žĺtkom a soľou. Pripravené pirohy vložíme do vriacej osolenej vody a zamiešame, aby sa nelepili. Medzitým dáme pretaviť maslo. Pražíme ho za stáleho miešania, kým sa dvakrát nespění. Po druhej pene ho ihneď stiahneme zo sporáka, aby sa nespálilo a nezhnedlo. Slaninu a cibuľu pokrájame na kocky a opražíme. Keď pirohy vyplávajú, scedíme ich v riedkom sitku. Môžeme ich ešte preliať chladnejšou vodou, aby neboli príliš horúce, necháme ich odkvapkať a dáme do misy. Pirohy následne polejeme horúcim maslom, osolíme a premiešame. Podávame s opraženou slaninou a cibuľou, vylepšiť to môžeme lyžicou kyslej smotany.

64 HUBOVO-KAPUSTOVÁ OMÁČKA (mačanka)

Potrebujeme: 2 hrste namočených dubákov, maslo, olej, 2 cibule, 0,5 l vody, 100 ml šťavy z kyslej kapusty, 1 hrst kyslej kapusty, smotanu na varenie, 3 lyžice hladkej múky, vodu

Sušené dubáky namočíme. Na masle a oleji opražíme pokrájanú cibuľu, po chvíľke pridáme pokrájané huby, podlejeme vodou a dusíme do polomäkkka. Medzitým si nakrájame kapustu. Potom ju pridáme k hubám, pridáme aj šťavu z kapusty, osolíme, dochutíme čiernym korením a necháme ešte povariť. Zahustíme múkou, ktorú nasucho opražíme do ružova, zalejeme studenou vodou a vlejeme do omáčky. Nakoniec pridáme smotanu na varenie – už len chvíľu prevrie. Hustotou sa podobá omáčkam. Podávame s chlebom ako samostatné jedlo, prípadne ako prílohu.

63

61 OPEKANCE (bobaľki, fučki)

Cesto: 1 kg polohrubej múky, 1 kávová lyžička soli, 2 lyžice cukru, 2 lyžice bravčovej masťi, 150 ml mlieka. Kvások: 500 ml mlieka, 1 droždie, 5 lyžíc múky, 2 lyžičky cukru. Na upečené opekance: 200 g masla a podľa chuti – kyslú kapustu, tvaroh, mak alebo orechy. Tip: dobre chutia aj osolené, iba omastené maslom, bez iných ingrediencií, a to ako príloha ku kapustnici, namiesto chleba alebo koláča (nie ako samostatný chod)

Urobíme kvások – do vlažného mlieka rozdrvíme droždie, pridáme múku, cukor a vidličkou vyšľaháme. Necháme odstáť 10 minút. Do misy dáme múku, soľ, cukor, vykysnutý kvások, masť a mlieko. Ak miesime ručne, tak dovtedy, kým sa nám ruka od cesta očistí – nelepiť sa. Vymiesené cesto posypeme múkou a necháme prikryté vykysnúť na teplom mieste, a to 30 minút. Vykysnuté cesto následne dáme na pomúčenú dosku a vykrajujeme z neho bochníky. Z bochníkov potom robíme šúľance a tie krájame asi tak v hrúbke prsta. Poukladáme natesno na vymastený plech. Na plechu necháme postáť 5 minút a dáme upiecť do rúry, predhriatej na 250 °C. Hotových máme asi 1 200 g opekancov. Príprava trvá 1 a pol hodiny. Opekance môžeme robiť na rôzne spôsoby – slanú aj sladkú verziu (slané napr. s opraženou kyslou kapustou alebo tvarohom, sladké s makom či orechmi). Postup: 500 g opekancov zaparíme vriacou vodou (asi 2 – 3 l vody). Miešame ich, aby zmäkli. Precedíme a polejeme prepraženým maslom.

62 ŠÚĽANCE S MAKOM (šľiški z makom)

Potrebujeme: 600 g zemiakov, 500 g hrubej múky, 1 vajce, 100 g maku, 150 g masla, soľ, cukor

Zemiaky umyjeme a uvaríme v šupke. Vychladnuté a ošúpané v mise nastrúhame, pridáme múku, soľ, vajce a vypracujeme cesto. Z cesta vykrojíme bochníčky, z ktorých šúľame na doske dlhšie pásy. Keď sa cesto lepí, prisypeme trocha múky. Pásy následne krájame na kocky, asi tak 2 cm. Varíme ich vo vriacej vode. Keď vyplávajú na vrch, scedíme ich a vlejeme pretavené maslo, pridáme i štipku soli. Následne vsypeme pomletý mak, práškový cukor a všetko spolu dobre premiešame.

64

63 PIROHY Z POHÁNKOVEJ MÚKY (tatarčani pirohi)

Cesto: 350 g polohrubej múky, 250 g pohánkovej múky, 2 – 3 vajcia (podľa veľkosti), 200 – 300 ml vlažnej vody, štipka soli. Bryndzovo-zemiaková plnka: 100 g bryndze, 2 – 3 ks zemiakov, soľ. Tvarohová plnka: 200 – 300 g tvarohu, 1 žltok, soľ. Na hotové pirohy: 200 g masla, 150 g slaniny, 1 cibuľa

Do misky preosejeme múku, urobíme do nej jamku, pridáme štipku soli, vajcia a spracujeme cesto za stáleho prilievania vody. Keď je cesto dosť tuhé, preložíme ho na dosku a vymiesime rukou na hladký bochník. Vyvaľkáme a pokrájame ho na štvorce s rozmermi asi 5 x 5 cm. Do prostriedku dáme plnku, okraje zlepíme. Bryndzovo-zemiaková plnka: uvarené a vychladnuté zemiaky v šupke olúpeme, postrúhame na jemnom strúhadle, zmiešame s bryndzou a podľa chuti dosolíme. Tvarohová plnka: mäkký tvaroh poriadne vymiešame so žĺtkom a soľou. Pripravené pirohy vložíme do vriacej osolenej vody a zamiešame, aby sa nelepili. Medzitým dáme pretaviť maslo. Pražíme ho za stáleho miešania, kým sa dvakrát nespění. Po druhej pene ho ihneď stiahneme zo sporáka, aby sa nespálilo a nezhnedlo. Slaninu a cibuľu pokrájame na kocky a opražíme. Keď pirohy vyplávajú, scedíme ich v riedkom sitku. Môžeme ich ešte preliať chladnejšou vodou, aby neboli príliš horúce, necháme ich odkvapkať a dáme do misy. Pirohy následne polejeme horúcim maslom, osolíme a premiešame. Podávame s opraženou slaninou a cibuľou, vylepšiť to môžeme lyžicou kyslej smotany.

64 HUBOVO-KAPUSTOVÁ OMÁČKA (mačanka)

Potrebujeme: 2 hrste namočených dubákov, maslo, olej, 2 cibule, 0,5 l vody, 100 ml šťavy z kyslej kapusty, 1 hrst kyslej kapusty, smotanu na varenie, 3 lyžice hladkej múky, vodu

Sušené dubáky namočíme. Na masle a oleji opražíme pokrájanú cibuľu, po chvíľke pridáme pokrájané huby, podlejeme vodou a dusíme do polomäkkka. Medzitým si nakrájame kapustu. Potom ju pridáme k hubám, pridáme aj šťavu z kapusty, osolíme, dochutíme čiernym korením a necháme ešte povariť. Zahustíme múkou, ktorú nasucho opražíme do ružova, zalejeme studenou vodou a vlejeme do omáčky. Nakoniec pridáme smotanu na varenie – už len chvíľu prevrie. Hustotou sa podobá omáčkam. Podávame s chlebom ako samostatné jedlo, prípadne ako prílohu.

65

65 PLNENÉ KAPUSTNÉ LISTY (holubky)

Potrebuje: hlávkovú kapustu – kapustné listy, 500 g ryže, 750 g pomle-tého mäsa (bravčového alebo hovädzieho), 200 g cibule, 1 vajce, 2 lyžice brav-čovej masti, 300 ml domáceho paradajkového pretlaku (z konzervy z obchodu stačí menej), 3 lyžice kečupu, 2 lyžice paprikovej nátierky, soľ, čierne korenie, sladkú papriku

Obvaríme kapustné listy, medzitým umyjeme ryžu v horúcej vode a necháme stiecť. Na masti (1 lyžica) popražíme nadrobno pokrájanú cibuľu. Pridáme mäso, ktoré krátko opražíme a dochutíme soľou, čiernym korením a sladkou paprikou. Už mimo sporáka k tejto zmesi pridáme ryžu, paprikovú nátierku, 150 – 200 ml paradajkového pretlaku, 1 lyžicu kečupu, vajce a premiešame. Touto zmesou následne plníme kapustné listy. Na dno hrnca nakrájame na kocky zvyšnú kapustu a na ňu ukladáme nahusto „holubky“. Zalejeme najprv malým množstvom studenej vody, potom pridáme zvyšný paradajkový pretlak, 1 lyžicu kečupu a dolejeme vodou až po vrch. Dochutíme, pridáme 1 lyžicu masti a prikryté varíme asi 20 minút. Uvarené môžeme podávať s chlebom, so smotanou alebo s paradajkovou omáčkou.

66 MAKOVNÍK (makovník)

Cesto: 1 kg polohrubej múky, 500 ml mlieka, 1 kocka droždia, 2 lyžice cukru, štipka soli, 1 lyžica masti, olej na vymastenie plechu, múka na kvások a posypanie pri vypracovaní. Na potretie cesta: 1 vajce, 1 lyžica oleja. Maková plnka: 250 g maku, 40 ml mlieka, 160 g kryštálového cukru, pol balíčka vanilko-vého cukru, pol balíčka škoricového cukru

Z mlieka, 5 lyžíc múky, jednej lyžičky cukru a droždia urobíme kvások. Keď trochu podkysne, vlejeme ho do múky, pridáme masť, soľ, cukor a vypracu-jeme tuhšie cesto, ktoré necháme vykysnúť. Kým cesto vykysne, zomelieme mak, ale plnku dokončíme až pred natieraním na cesto. Vykysnuté cesto potom rozdelíme na tri rovnaké časti – jedna má vážiť asi 600 g. Vyvaľkáme na pomúčenej doske do tvaru obdĺžnika, navrch dáme plnku (maková pln-ka: do zomletého maku pridáme cukor a veľmi horúce mlieko, premiešame a dáme na vyvaľkané cesto; vanilkový a škoricový cukor môžeme posypať po vrchu plnky, a to rovnomerne) a pomaly stočíme roládu, ktorú na koncoch uzavrieme. Dáme na vymastený plech a necháme ešte chvíľku podkysnúť. Roládu potrieme vajíčkom, ktoré sme vyšľahali s olejom. Pečieme pri teplote 230 – 250 °C.

66

65 PLNENÉ KAPUSTNÉ LISTY (holubky)

Potrebuje: hlávkovú kapustu – kapustné listy, 500 g ryže, 750 g pomle-tého mäsa (bravčového alebo hovädzieho), 200 g cibule, 1 vajce, 2 lyžice brav-čovej masti, 300 ml domáceho paradajkového pretlaku (z konzervy z obchodu stačí menej), 3 lyžice kečupu, 2 lyžice paprikovej nátierky, soľ, čierne korenie, sladkú papriku

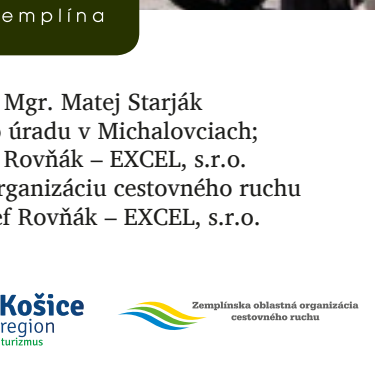
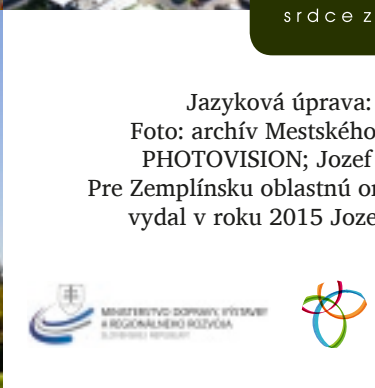
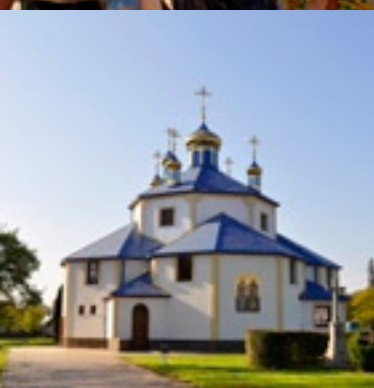
Obvaríme kapustné listy, medzitým umyjeme ryžu v horúcej vode a necháme stiecť. Na masti (1 lyžica) popražíme nadrobno pokrájanú cibuľu. Pridáme mäso, ktoré krátko opražíme a dochutíme soľou, čiernym korením a sladkou paprikou. Už mimo sporáka k tejto zmesi pridáme ryžu, paprikovú nátierku, 150 – 200 ml paradajkového pretlaku, 1 lyžicu kečupu, vajce a premiešame. Touto zmesou následne plníme kapustné listy. Na dno hrnca nakrájame na kocky zvyšnú kapustu a na ňu ukladáme nahusto „holubky“. Zalejeme najprv malým množstvom studenej vody, potom pridáme zvyšný paradajkový pretlak, 1 lyžicu kečupu a dolejeme vodou až po vrch. Dochutíme, pridáme 1 lyžicu masti a prikryté varíme asi 20 minút. Uvarené môžeme podávať s chlebom, so smotanou alebo s paradajkovou omáčkou.

66 MAKOVNÍK (makovník)

Cesto: 1 kg polohrubej múky, 500 ml mlieka, 1 kocka droždia, 2 lyžice cukru, štipka soli, 1 lyžica masti, olej na vymastenie plechu, múka na kvások a posypanie pri vypracovaní. Na potretie cesta: 1 vajce, 1 lyžica oleja. Maková plnka: 250 g maku, 40 ml mlieka, 160 g kryštálového cukru, pol balíčka vanilko-vého cukru, pol balíčka škoricového cukru

Z mlieka, 5 lyžíc múky, jednej lyžičky cukru a droždia urobíme kvások. Keď trochu podkysne, vlejeme ho do múky, pridáme masť, soľ, cukor a vypracu-jeme tuhšie cesto, ktoré necháme vykysnúť. Kým cesto vykysne, zomelieme mak, ale plnku dokončíme až pred natieraním na cesto. Vykysnuté cesto potom rozdelíme na tri rovnaké časti – jedna má vážiť asi 600 g. Vyvaľkáme na pomúčenej doske do tvaru obdĺžnika, navrch dáme plnku (maková pln-ka: do zomletého maku pridáme cukor a veľmi horúce mlieko, premiešame a dáme na vyvaľkané cesto; vanilkový a škoricový cukor môžeme posypať po vrchu plnky, a to rovnomerne) a pomaly stočíme roládu, ktorú na koncoch uzavrieme. Dáme na vymastený plech a necháme ešte chvíľku podkysnúť. Roládu potrieme vajíčkom, ktoré sme vyšľahali s olejom. Pečieme pri teplote 230 – 250 °C.

Jazyková úprava: Mgr. Matej Starják
Foto: archív Mestského úradu v Michalovciach;
PHOTOVISION; Jozef Rovňák – EXCEL, s.r.o.
Pre Zemplínsku oblasťnú organizáciu cestovného ruchu
vydal v roku 2015 Jozef Rovňák – EXCEL, s.r.o.